

Kristov kríž a Božia spravodlivosť

Mohlo by sa zdať, že Božia spravodlivosť a milosť sú dve protichodné stránky Božej prirodzenosti. Niektorí ľudia učia, že Božia spravodlivosť zaväzuje Boha k tomu, aby trestal, zároveň však hovoria, že hriešnika potrestať nechce, pretože je milosrdný a chce mu odpustiť. Táto nesprávna a rozporuplná predstava o Božej spravodlivosti a milosrdenstve má vplyv aj na chápanie spasenia. V tomto článku chceme ukázať, že takýto rozpor v Bohu neexistuje a že Ježiš nebol poslaný, aby ho vyriešil. Ježiš sa narodil ako človek, žil život v poslušnosti Otcovi, zomrel a vstal z mŕtvych, aby sa tak stal dokonalým prostredníkom medzi Bohom a ľuďmi. Prišiel, aby nám ponúkol vzťah s Otcom — vzťah, ktorého pečatou je večný život. Biblický pojem „spravodlivosť“ musíme chápať v kontexte vzťahu, a nie ako neosobný právny princíp, ktorý musí byť naplnený.

Obsah

- 1 Božia spravodlivosť, vernosť a milosť
  - 1.1 Božia spravodlivosť voči svojmu národu
  - 1.2 Božia spravodlivosť voči jednotlivcom v Starom zákone
  - 1.3 Božia spravodlivosť v Novom Zákone
- 2 Komu môže byť odpustené?
- 3 Opustil Boh Ježiša?
  - 3.1 Posledné Ježišove slová na kríži
  - 3.2 Niesol naše hriechy
  - 3.3 Prečo Ježiš trpel
- 4 Považovaný za spravodlivého alebo učinený spravodlivým?
- Záver

⚓ 1 Božia spravodlivosť, vernosť a milosť

Ľudia si často spájajú Božiu spravodlivosť s jeho nezaujatým a nestranným rozsudzovaním. Túto stránku Božej spravodlivosti vyjadrujú biblické miesta ako sú tieto:

A tak bude zohnutý prostý človek a ponížený aj slávny muž, a oči vysokých budú snížené. Ale Hospodin Zástupov bude vyvýšený v súde, a silný Bôh svätý bude posvätený v spravodlivosti. (Hebrejsky: tsedaqah) (Izaiáš 5:15-16)

Ale Boh prehliadol časy nevedomosti a teraz zvestuje ľuďom, aby všetci a všade robili pokánie, lebo určil deň, keď bude spravodlivo (po grécky: dikaiosyne) súdiť zemekruh skrze muža, ktorého na to ustanovil a všetkým osvedčil tým, že ho vzkriesil z mŕtvych. (Skutky apoštolov 17:30-31)

Význam slov v pôvodných textoch týchto veršov (v hebrejskom texte Starého zákona je to slovo „tsedaqah“ a v gréckom texte Nového zákona slovo „dikaiosyne“) nie je obmedzený na neustranné a nezaujaté posudzovanie. Ak vychádzame z bohatstva Božej prirodzenosti, potom nás to neprekvapí. Keď chceme pochopiť Božiu spravodlivosť, nesmieme zabudnúť, že Boh je láska (1. list Jánov 4:16). V Božej prirodzenosti nie je žiadny rozpor a nemôžeme teda oddeliť Božiu spravodlivosť^[1] od jeho milosrdenstva, vernosti, dobroty, milosti a odpustenia — teda od všetkého, čo zahŕňa jeho láska.

Pre židov biblických čias neboli tieto pojmy v rozpore. V ich jazyku (hebrejčine) malo slovo spravodlivosť širší význam. Vyjadrovalo rôzne aspekty vzťahov medzi ľuďmi a vzťahu medzi Bohom a človekom. V tejto súvislosti stojí za zmienku jedna skutočnosť: hebrejské slovo pre spravodlivosť je tsedaqah. Keď židia prekladali Starý zákon z hebrejčiny do gréčtiny (preklad známy ako Septuaginta), slovo tsedaqah nahradili väčšinou gréckym slovom pre spravodlivosť (dikaiosyne), niekedy však gréckymi slovami pre milosť (eleemosyne, eleos)^[2] Na iných miestach preložili hebrejské slovo pre milosť chesed do gréčtiny slovom spravodlivosť (dikaiosyne)^[3] Takáto zámena bola možná, pretože nevnímali spravodlivosť a milosť ako protiklad.^[4] Chceli by sme na základe biblických veršov ukázať, ako je Božia spravodlivosť spojená s jeho pomocou, vernosťou, dobrotou a dokonca aj milosťou.

Najprv to znázorníme na príklade jedného spravodlivého človeka v Starom Zákone.

Potom vstal i Dávid a vyjdúc z jaskyne volal za Saulom a vravel: „Môj pane, kráľu!“ A Saul sa obzrel naspäť. A Dávid sa zohol tvárou k zemi a poklonil sa. A Dávid riekol Saulovi: „Prečo počúvaš ľudské reči, keď ti hovoria, že hľa, Dávid hľadá tvoje zlé!? Hľa, dnes vidia tvoje oči, že ťa Hospodin bol dnes vydal do mojej ruky v jaskyni, a vraveli mi, aby som ťa zabil; ale moje oko sa zlutovalo nad tebou, a riekol som: Nevystriem svojej ruky na svojho pána, lebo je pomazaný Hospodinov.“ ... A stalo sa, keď dohovoril Dávid tie slová Saulovi, že povedal Saul: „Či je to tvoj hlas, môj synu, Dávid?“ A Saul pozdvihnúc svoj hlas plakal a povedal Dávidovi: „Spravodlivejší si ako ja, lebo ty si sa mi odplatil dobrým, a ja som sa ti odplatil zlým. Lebo ty si to dnes ukázal tým, že si mi urobil dobré, tým, že ma Hospodin bol vydal do tvojej ruky, a nezabil si ma.“ (1. Samuelova 24:8-10 + 17-18)

Hnaný žiarlivosťou prenasledoval kráľ Saul Dávida na púšti. Na svojej ceste vošiel Saul do jaskyne, aby vykonal potrebu. Nevedel, že sa Dávid v jaskyni skrýva — pre Dávida to mohla byť jedinečná príležitosť, ako sa zbaviť svojho úhlavného nepriateľa. Dávidovi spoločníci ho pobádali, aby konal: „Hľa, toto je deň, o ktorom ti riekol Hospodin: Hľa, ja dám tvojho nepriateľa do tvojej ruky, a učiníš mu to, čo bude dobré v твоjich očiach.“ (1. Samuelova 24:4). Dávid sa zachoval spravodlivo, ale nie v zmysle spravodlivého trestania. „Bilo mu srdce“ (verš 5) a nechcel Saulovi ublížiť. Dávid bol milosrdný a ukázal, že chcel pre Saula to najlepšie, hoci si to Saul nezaslúžil. Tvárou v tvár Saul uznal Dávidovo milosrdenstvo, keď vyznal, že Dávid bol „spravodlivejší“. Keď preukázal bohobojný Dávid Saulovi namiesto trestu milosrdenstvo, neprotirečilo to jeho spravodlivosti. O čo viac ten, ktorý je Otcem milosrdenstva^[5], preukazuje milosrdenstvo ľuďom, ktorí si to nezaslúžia bez toho, aby to narušilo jeho spravodlivosť!

✚ 1.1 Božia spravodlivosť voči svojmu národu

V jednom z najzúfalejších období židovskej histórie sa Daniel modlil:

Nám, ó, Pane, zahanbenie tvári, našim kráľom, našim kniežatám a našim otcom, lebo sme hrešili proti tebe. Pánu, nášmu Bohu, milosrdenstvo a mnohé odpustenia, pretože

sme sa mu protivili ... A preto bedlivo pozoroval Hospodin na to zlo a uviedol ho na nás, lebo Hospodin, náš Boh, je spravodlivý vo všetkých svojich skutkoch, ktoré činí, ale sme nepočúvali na jeho hlas. (Daniel 9:8-9,14)

a pokračuje

... prosím, ó, Pane, nechže sa pri všetkej tvojej spravodlivosti odvráti tvoj hnev a tvoja prchivosť od tvojho mesta Jeruzalema, vrchu tvojej svätosti, lebo pre naše hriechy a pre nepravosti našich otcov je ako Jeruzalem tak i tvoj ľud na potupu všetkému nášmu okoliu. (Daniel 9:16)

Verš 14 hovorí o Božom spravodlivom súde, zatiaľ čo vo verši 16 Daniel prosí Boha o milosť podľa „všetkej jeho spravodlivosti“. Robí to, pretože v Starom zákone nie je Božia spravodlivosť obmedzená na nestranný súd. Zahŕňa aj Božiu vernosť voči svojej zmluve a zaslúbeniam. Božia spravodlivosť sa dokonca prejaví ešte viac, keď On zostáva verný napriek nevernosti svojho ľudu. Odpúšťa a naplňa svoje zaslúbenia, aj keď národ zlyhal.

Na inom mieste Boh hovorí:

Počujte ma, vy tvrdého srdca, ďalekí od spravodlivosti! Priblížil som svoju spravodlivosť, nie je ďaleko, a moje spasenie nebude meškať. Ale dám na Sione spasenie a Izraelu svoju slávu. (Izaiáš 46:12-13)

Pán vyčíta židom, že sú zatvrdnutí a ďaleko od spravodlivosti. Neboli hodní prijať Božie odpustenie. Napriek tomu im Boh vo svojej vernosti a láske dáva odpustenie a spásu. V tomto verši je spravodlivosť výrazom pre spásu, a nie pre súd.

Z tohto a iných veršov sa dá vidieť, že spravodlivosť nebola pre židov v rozpore s milosťou a odpustením. Naopak, keď Boh preukazuje milosť, potvrdzuje svoju spravodlivosť tým, že on zostáva verný, aj keď je ľud neverný. [6]

Keď Boh ustanovil zmluvu so svojím ľudom, sľúbil im, že ich povedie a bude sa im zjavovať. Židia potom sľúbili Boha poslúchať, nasledovať ho a byť mu verní. Sľúbili tiež, že nebudú mať iných bohov. Táto vernosť, zo strany Boha i človeka, je v Biblii nazývaná „spravodlivosť“. Je spravodlivé, keď Boh a človek konajú voči sebe tak, ako si sľúbili.

✚ 1.2 Božia spravodlivosť voči jednotlivcom v Starom zákone

Aj jednotliví ľudia v Starom zákone svedčia o Božej spravodlivosti, ktorú zakúsili skrze jeho odpustenie a milosť. V Žalme čítame:

Zmiluj sa nado mnou, ó, Bože, podľa svojej milosti! Podľa množstva svojho milosrdenstva zahľad' moje prestúpenia. (Žalm 51:3)

Tieto slová sú prosbou o odpustenie po závažnom hriechu. Žalmista vedel, že ako hriešnik nemá právo vyžadovať milosť a Boží súd voči nemu by bol spravodlivý.

Tebe samému som zhrešil a učinil som to, čo je zlé v tvojich očiach, aby si bol

■ spravodlivý, keď hovoríš, a čistý, keď súdiš. (Žalm 51:6)

Žalmista však ľutuje svoj hriech a dôveruje len v Božiu milosť. Vie, že za svoj hriech nemôže priniesť žiadne zadosťučinenie. Môže sa spoliehať len na Boží dar odpustenia:

■ Vytrhni ma z hriechov krvi, ó, Bože, Bože môjho spasenia, a môj jazyk bude s plesaním ospevovať tvoju spravodlivosť. Pane, otvor moje pery, a moje ústa budú zvestovať tvoju chválu! Pretože si nežiadaš obeti, lebo by som dal ochotne; v zápalnej obeti nemáš záľuby. Obeti Božie sú skrúšený duch. Skrúšeným srdcom a zdrteným, ó, Bože, neopovrhujes. (Žalm 51:16-19)

Pevná nádej priviedla žalmistu k plesaniu nad Božou spravodlivosťou. Keď Boh dáva milosť, vychádza najavo jeho vernosť a jeho spravodlivosť je tým potvrdená.

Rovnako tak aj iný žalmista vedomý si svojich hriechov prosí, aby ho Pán zachoval podľa svojho milosrdenstva, vernosti, pravdy a spásy, o ktorých nemlčí, ale zvestuje ich ako Božiu spravodlivosť.

■ Zvestoval som spravodlivosť vo veľkom zhromaždení; hľa, nezdržal som svojich pier, Hospodine, ty vieš. Neukryl som tvojej spravodlivosti vo svojom srdci; povedal som o tvojej vernosti a o tvojom spasení. Nezatajil som veľkému zhromaždeniu tvojej milosti a tvojej pravdy. A ty, Hospodine, nezadržíš svojej ľútosti odo mňa; tvoja milosť a tvoja pravda nech ma stále ostríhajú! Lebo sa zo všetkých strán zhrnulo na mňa toľko zlého, že tomu nielo počtu. Dostihli ma moje nepravosti, takže nemôžem vidieť. Je ich viac ako vlasov na mojej hlave, a moje srdce ma opustilo. (Žalm 40:10-13)

Žalm 103 oslavuje Božiu milosť. Verš 6 hovorí o Hospodinovej spravodlivosti, ktorú činí utláčaným:

■ Pán koná spravodlivo a prisudzuje právo všetkým utláčaným.

Božia spravodlivosť sa prejavuje aj v trestaní hriešnikov, Boh však kvôli svojej trpezlivosti a milosti nezotrváva v hneve večne.

■ Hospodin milosrdný je a ľútostivý, zhovievavý a bohatý je v milosti. Nebude sa ustavične prieť, nebude sa naveky hnevať. Nenakladá s nami podľa našich hriechov a neodpláca nám podľa našich vín. Veď ako nebo vysoko je nad zemou, tak mocná je Jeho milosť nad tými, čo sa Ho boja. (Žalm 103:8-11)

Pre tých, ktorí majú bázeň pred Bohom, ide Božia spravodlivosť ruka v ruke s jeho milosťou.

■ Ale milosť Hospodinova trvá od vekov až na veky nad tými, ktorí sa ho boja, a jeho spravodlivosť detným deťom. (Žalm 103:17)

Tí vidia v Božej spravodlivosti nádej na spásu.

■ K tebe, Hospodine, sa utiekam, nedaj, aby som sa musel hanbiť, na veky! Vyslobod' ma vo svojej spravodlivosti! (Žalm 31:2)

Tento žalmista vedel, že si pre svoje hriechy nezaslúži pomoc, ktorú dostáva:

... moja sila klesá pre moju nepravosť, a moje kosti prahnú. (Žalm 31:11 b)

Jeho nádej bola v Božej vernosti, ktorú človek zakúša skrze jeho milosť.

✚ 1.3 Božia spravodlivosť v Novom Zákone

Aj Nový zákon nás učí, že keď Boh odpúšťa hriechy, prejavuje sa tým jeho vernosť a spravodlivosť.

Keď vyznávame svoje hriechy, verný je a spravodlivý, aby nám odpustil hriechy a očistil nás od každej nepravosti. (1. list Jánov 1:9)

Keď Boh udeľuje milosť, nemusí z toho nikomu skladať účty. To je vyjadrené v podobenstve o robotníkoch na vinici, kde pán vinice hovorí:

Vezmi, čo je tvoje, a chod! A chcem tomuto poslednému dať, ako i tebe. Alebo či nemám právo urobiť so svojím, čo chcem? Alebo či je tvoje oko zlé, že ja som dobrý? (Matúš 20:14-15)

Podľa ľudských meradiel sa zdá byť nespravodlivé zaplatiť rovnakú mzdu tomu, kto pracoval jednu hodinu a tomu, kto pracoval dvanásť hodín. Boh však nie je viazaný ľudskými meradlami. Jeho štedrosť, dobrota a láska presahujú všetky ľudské očakávania týkajúce sa spravodlivosti a odmeny.

Ježiš nás učí odpúšťať bez očakávania akejkol'vek náhrady alebo zadostučinenia.

Vtedy pristúpil k nemu Peter a povedal: Pane, koľko rás zhreší proti mne môj brat, a odpustím mu? Či do sedem rás? Ježiš mu odpovedá: Nehovorím ti, že do sedem rás, ale až do sedemdesiatšedem rás. Preto je podobné nebeské kráľovstvo človeku kráľovi, ktorý sa chcel porátať so svojimi sluhami. A keď začal rátať, privedený mu bol jeden dlžník, ktorý mu bol dlžen desať tisíc hrivien. Ale, že nemal ako zaplatiť, rozkázal ho jeho pán predať i jeho ženu i deti i všetko, čo mal, a zaplatiť. Vtedy padol pred ním sluha, klaňal sa mu a hovoril: Pane, pozhovej mi, a všetko ti zaplatím. A pán toho sluha, milosrdenstvom hnutý, prepustil ho a dlžobu mu odpustil. Ale ten istý sluha vyjdúc našiel jedného zo svojich spolusluhov, ktorý mu bol dlžen sto denárov, a pochytil ho a hrdúsil hovoriac: Zaplať mi, čo si dlžen! Vtedy padol jeho spolusluha k jeho nohám, prosil ho a hovoril: Pozhovej mi a všetko ti zaplatím. Ale on nechcel, lež odišiel a hodil ho do žalára, dokiaľ by nezaplatil toho, čo bol dlžen. A keď videli jeho spolusluhovia, čo sa stalo, zarmútili sa veľmi a prišli a porozprávali svojmu pánovi všetko, čo sa stalo. Vtedy si ho zavolať jeho pán a povedal mu: Zlý sluha, všetok ten dlh som ti odpustil, pretože si ma prosil; či si sa teda i ty nemal zmilovať nad svojím spolusluhom, ako som sa i ja zmiloval nad tebou? A jeho pán, rozhnevaný, vydal ho mučiteľom, dokiaľ by nezaplatil všetkého, čo mu bol dlžen. Tak i môj nebeský Otec učiní vám, keď neodpustíte jeden každý svojmu bratovi zo srdca ich previnenia. (Matúš 18:21-35)

Dlh spomenutý v podobenstve bol taký vysoký, že sa nedal zaplatiť^[7]. Nikto by však neobviňoval kráľa z nespravodlivosti za to, že bez náhrady odpustil dlžníkovi. Keď počujeme o kráľovom milosrdenstve, naše srdce planie radosťou a vnútorne súhlasíme, že tak je to dobré a spravodlivé.

Boh nás tiež učí prosiť v modlitbe:

... a odpusť nám naše viny, ako aj my odpúšťame svojim vinníkom. (Matúš 6:12)

Ako by Boh, ktorý od nás očakáva odpúšťať bez náhrady a zadostučinenia, nemohol sám urobiť to isté? Podobenstvo o kráľovi, ktorý účtoval so svojimi služobníkmi ukazuje, že Boh bez náhrady odpúšťať môže a tiež to robí.

✚ 2 Komu môže byť odpustené?

Ak Boh odpúšťa úplne slobodne a nikomu z ničoho neskladá účty, prečo potom neodpustí všetkým? Prorok Izaiáš nás učí, že človek, ktorý svoje hriechy neľutuje, by Božiu milosť zneužil.

Keď sa aj učiní bezbožnému milosť, on sa jednako nenaučí spravodlivosti; v zemi pravosti robí prevrátené a nevidí velebnosti Hospodinovej. (Izaiáš 26:10)

Keby svojvoľný človek dostal odpustenie, pokračoval by vo svojej zlobe. Odpustenie by len zneužil. Boh nechce takému človeku odpustiť — nechce podporovať zlo. Neodpúšťa teda každému.

....Ale ak vy neodpustíte ľuďom, ani váš Otec neodpustí vaše hriechy. (Matúš 6:15)

... kto by povedal slovo proti Svätému Duchu, nebude mu odpustené ani v tomto veku ani v budúcom. (Matúš 12:32)

Boh odpúšťa tomu, kto sa pokorí, vyzná svoje hriechy a chce sa učiť žiť úprimný život. To je pravá odpoveď na jeho milosť.

Lebo sa zjavila milosť Božia, spasiteľná všetkým ľuďom, ktorá nás vyučuje, aby sme sa odriekli bezbožnosti a svetských žiadostí a aby sme rozumne a spravodlivo a pobožne žili na tomto svete. (Títovi 2:11-12)

Ježišovým cieľom bolo priblížiť nás k Bohu a prebudiť v nás ľútosť nad našimi hriechmi a lásku k Bohu. Tak to bolo so ženou v nasledujúcom príbehu:

A prosil ho ktorýsi z farizejov, žeby jedol s ním. A vošiel do domu farizeja a položil sa za stôl. A hľa, bola v tom meste nejaká hriešna žena, ktorá, keď sa dozvedela, že stoluje v dome farizeja, doniesla alabastrovú nádobu masti a stanúc si odzadu k jeho nohám a plačúc začala slzami kropiť jeho nohy a vlasmi svojej hlavy utierala a bozkávala jeho nohy a mazala masťou. A keď to videl farizeus, ktorý ho pozval, povedal sám v sebe: Keby tento bol prorok, vedel by, kto a aká je to žena, ktorá sa ho dotýka, lebo je hriešnica. A Ježiš odpovedal a riekol mu: Šimon, mám ti niečo povedať. A on riekol: Učiteľ, povedz! Istý veriteľ mal dvoch dlžníkov. Jeden bol dlžen päťsto denárov, druhý päťdesiat. A keď nemali ako zaplatiť, odpustil obidvom. Ktorý teda z nich, povedz, bude ho viacej milovať? A Šimon odpovedal a riekol: Nazdám sa, že ten, ktorému viacej odpustil. A on mu povedal: Dobre si rozsúdil. A obrátiac sa k žene povedal Šimonovi: Či vidíš túto ženu? Vošiel som do tvojho domu, a vody na moje nohy si nedal; ale táto slzami skropila moje nohy a vlasmi svojej hlavy poutierala; bozkať nebozkal si ma; ale

táto, odkedy som vošiel, neprestala bozkávať moje nohy; olejom si nepomazal mojej hlavy; ale táto masťou pomazala moje nohy. A preto ti hovorím, že sú jej odpustené tie mnohé hriechy, lebo mnoho milovala. Komu sa málo odpúšťa, málo miluje. “ (Lukáš 7:36–47)

Táto žena sa zaplietla do hriechu a už nemala silu svoju situáciu zmeniť. Ostatnými židmi bola opovrhovaná a zdalo sa, že pre ňu nie je žiadna nádej. Pravdepodobne počula Ježiša hovoriť a to ju naplnilo túžbou po čistom živote a láske, ktorú tiež neváhala vyjadriť. Už nechcela ďalej hrešiť a vyjadrila pripravenosť sa zo svojho hriechu obrátiť. Božou odpoveďou na to bolo odpustenie. To isté ponúka aj nám. Aj my môžeme zakúsiť odpustenie, ak prijmemo Ježišovo volanie ako táto žena.

✚ 3 Opustil Boh Ježiša?

Dnes je veľmi rozšírený výklad, ktorý hovorí, že pre Boha nie je možné byť zároveň spravodlivý a nechať hriech nepotrestaný: Boh chcel vo svojej láske zachrániť ľudí od trestu a zvolil si namiesto nás potrestať svojho Syna tým, že ho v najťažších chvíľach na kríži opustil a považoval ho za hriešneho miesto nás. Tento výklad bol formovaný a s drobnými obmenami zastávaný teológmi ako Martin Luther^[8] a Ján Kalvín.^[9] V mnohých súčasných náboženských skupinách je spasenie vysvetľované prirovnaním k súdu, pri ktorom je sudca viazaný zákonmi svojho štátu a bol by vinný, keby odpustil závažný zločin bez potrestania. Už sme ukázali, že Božia spravodlivosť je iná a že nevyžaduje trest, ak hriešnik svoj hriech oľutuje. Teraz by sme sa radi venovali biblickým miestam, ktoré sú často zneužívané na podporu myšlienky, že Ježiš bol Bohom opustený a zakúsil zatratenie ako trest za naše hriechy.

✚ 3.1 Posledné Ježišove slová na kríži

Evanjelisti Matúš a Marek zaznamenali niektoré z Ježišových posledných slov na kríži:

Okolo tretej hodiny zvolal Ježiš mocným hlasom: „Eli, Eli, lema sabakthani?“, čo znamená: „Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?“ (Matúš 27:46)

Ježiš citoval tieto slová zo žalmu 22. Kontext celého žalmu nám pomôže pochopiť ich význam. V prvom verši žalmista volá: „Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil? Slová môjho náreku sú ďaleko od toho, kto by ma zachránil.“ Spomína na židovských praotcov, ktorí zakúsili zázračnú Božiu pomoc: „V teba dúfali naši otcovia; dúfali a vyslobodil si ich.“ (verš 5). Jeho skúsenosť však nie je rovnaká: „No ja som červ, a nie človek, ľuďom som na posmech a davu na opovrhnutie.“ (verš 7). Zakúša ťažké prenasledovanie zo strany bezbožných ľudí: „Obklúčuje ma svorka psov, obstupuje ma tlupa zlosynov. Prebodli mi ruky a nohy,...“ (verš 17). Prosí Boha, aby ho zachránil: „Chráň mi dušu pred kopijou a môj život pred pazúrami psov.“ (Verš 21) a Boh počuje jeho modlitbu: „...ved' on nepohrda, ani neopovrhne nešťastným chudákom; ani svoju tvár neodvracia od neho, lež vyslyší ho, keď volá k nemu.“ (verš 25). Žalm potom končí chválou Boha.

V kontexte celého žalmu teda vidíme, že: a) byť opustený tu neznamena byť opustený duchovne, ale byť vystavený prenasledovaniu a utrpeniu, b) slová „prečo si ma opustil“ nie sú beznádejným výkrikom bez odpovede, ale modlitba, ktorá bola vypočutá. V situácii, kedy sa z ľudského pohľadu zdá byť ponechaný napospas ľudskej zlobe, modlí sa Ježiš túto modlitbu s dôverou v Božie vyslobodenie. Jeho slová pripomínajú, že utrpenie spravodlivého je téma, ktorá sa v Písme často opakuje. On potom, ako dokonale spravodlivý, trpí v súlade so správou Starého zákona. Ježiš nemal dost telesnej sily, aby citoval celý žalm ale tí, ktorí ho počuli, poznali kontext týchto slov. Vedeli, že tým Ježiš v skutočnosti hovorí, že je spravodlivý a zaslúži si Božie vyslobodenie. To vynikne ešte jasnejšie, keď tieto slová porovnáme s poslednými slovami Ježiša v Lukášovom evanjeliu, ktoré sú plné dôvery v Boha.

...a Ježiš zvolal mocným hlasom: „Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha.“ Po tých slovách vydýchol. (Lukáš 23:46)

Stotník, ktorý stál pri kríži a videl akým spôsobom Ježiš zomrel, vydal toto svedectvo:

A keď videl stotník, ktorý tam stál naproti nemu, že tak vykriknuc vypustil dušu, povedal: „Tento človek bol naozaj Syn Boží.“ (Marek 15:39)

V človeku opustenom Bohom by stotník nerozpoznal Božieho Syna. Keby ho Boh býval opustil, nemohol by Ježiš vydať takéto svedectvo. V paralelnom mieste v Lukášovi stotník dosvedčuje, že Ježiš bol spravodlivý a nevinný (Lukáš 23:47). Aj to ukazuje, že Ježiš nezomrel ako hriešnik opustený Bohom.

Krátko pred svojou smrťou sám Ježiš vyjadril, že ho Otec neopustí:

Hľa, ide hodina, a teraz už prišla, aby ste sa rozprchli každý do svojho vlastného a mňa zanecháte samého; ale nie som sám, pretože je so mnou Otec. (Ján 16:32)

✚ 3.2 Niesol naše hriechy

Ježiš naplnil Izaiášovo proroctvo:

...kým on vzal na seba naše nemoci a niesol naše bolesti, a my sme sa domnievali o ňom, že je ranený a zbitý od Boha a strápený. A on bol smrteľne ranený pre naše prestúpenia, zdrtený pre naše nepravosti; kázeň nášho pokoja bola vzložená na neho, a jeho jazvami sme uzdravení. (Izaiáš 53:4 5)

Tieto verše patria k štyrom Izaiášovým proroctvám (Izaiáš 42:1-9, Izaiáš 49:1-13, Izaiáš 50:4-11 a Izaiáš 52:13-53:12), kde v takzvaných „piesňach služobníka“ nazýva Izaiáš Mesiáša „Pánov služobník“ (42:1, 49:7, 50:10, 52:13). Postupne v nich zjavuje charakter a poslanie služobníka. V poslednej z piesní, z ktorej sme citovali, Biblia prvýkrát hovorí, že Mesiáš ponesie naše prestúpenia a nepravosť. Niesť hriechy ľudí však neznamena duchovné oddelenie od Boha. V predchádzajúcej piesni služobníkove slová ukazujú, že je mu Boh blízko aj v utrpení.

Ale Pán Hospodin mi pomôže, a preto sa nebudem hanbiť, preto urobím svoju tvár ako kremeň, a viem že sa nebudem hanbiť. Blízko je ten, ktorý ma ospravedľňuje, kto sa teda bude pravotiť so mnou? Nože sa postavme spolu! Kto je mojím protivníkom v súde?

Nech pristúpi ku mne! (Izaiáš 50:7-8)

Tí, ktorí pozorovali jeho utrpenie „sa domnievali o ňom, že je ranený a zbitý od Boha a strápený“ (Izaiáš 53:4). Samo proroctvo zjavuje, že tento pohľad je chybný. Boh nie je ten, ktorý v hneve rozdrvil svojho sluhu, ale ten, ktorý ho vystavil zlobe ľudí, keď ho s dobrým cieľom poslal na svet. Nasledujúci verš to vyjadruje slovami:

My všetci sme blúdili ako ovce, všetci sme chodili vlastnou cestou. Hospodin spôsobil, aby ho zasiahla nepravosť všetkých nás. (Izaiáš 53:6) [10]

Naše prestúpenia nie sú na služobníka prenesené magicky. Reč je o oveľa priamejšom vplyve ľudských hriechov na služobníka. Prichádza do sveta, aby nás zmieril s Bohom, v tomto svete je však konfrontovaný so zlobou ľudí, ktorej je vystavený.

Boh privolil a dopustil, aby naše hriechy mali vplyv na jeho sluhu. To je v Izaiášovi vyjadrené slovami „Hospodin spôsobil“. Nič na svete sa nedeje bez Božieho vedomia a dovolenia. Podobný spôsob vyjadrovania nájdeme aj na iných miestach Biblie. Keď apoštol Pavol píše, že Boh dopustí príchod človeka nepravosti, vyjadruje to tiež ako aktívny zásah z Božej strany: a preto im Boh pošle mocné pôsobenie bludu, aby uverili lži, ... (2. Tesalonickým 2:11). Pre Európana 21. storočia je tento spôsob opisu Božieho jednanja vzdialený. Židia však často používali aktívnu formu opisu — že Boh niečo dopúšťa. Chceli tým zdôrazniť, že situácia sa nevymkla Božej kontrole a nadradenosti.

Matúš cituje Izaiáša 53 v kontexte Ježišovho uzdravovania.

A keď bol večer, priviedli mu mnohých posadnutých démonmi, a on slovom vyhnal nečistých duchov a všetkých, ktorí sa zle mali, uzdravil, aby sa naplnilo, čo bolo povedané skrze proroka Izaiáša, ktorý povedal: On vzal naše nemoci a naše neduhy niesol. (Matúš 8:16-17)

Ježišove uzdravovania a zázraky vôbec, boli znamením priblíženia sa Božieho kráľovstva a obnovenia do hriechu padlého človeka. Boh nie je voči nášmu utrpeniu ľahostajný. Keď sa stal človekom, sklonil sa k nám, aby nám slúžil. To je vyjadrené slovami: kým on vzal na seba naše nemoci a niesol naše bolesti... (Izaiáš 53:4). Neochorel, ani sa nestal hriešnikom, opustil však svoju nebeskú slávu a priblížil sa k nám, aby nás oslobodil od utrpenia a smrti.

Ježišovo spolucítenie s ľuďmi išlo ešte o krok ďalej. Hoci nikdy nezahrešil, prijal, že sa s ním zaobchádzalo ako s najhorším hriešnikom. Napriek tomu, že bol nevinný, bol odsúdený ako zločinec a priestupník zákona. Izaiáš to opisuje slovami: A on bol smrteľne ranený pre naše prestúpenia, zdrtený pre naše nepravosti; kázeň nášho pokoja bola vložená na neho, a jeho jazvami sme uzdravení. (Izaiáš 53:5). Ježiš bol trestaný ľuďmi spôsobom, ktorý pôsobil dojmom, že na neho doľahol Boží hnev. Nebol to Boží trest, avšak Boh obrátil zlo páchané ľuďmi na dobro. Tak jeho utrpenie slúži nášmu pokoji.[11] Podobnú myšlienku vyjadril Pavol v liste Galatským:

Kristus nás vykúpil spod zlorečenia zákona tým, že sám sa stal za nás zlorečenstvom, lebo je napísané: Zlorečený každý, kto visí na dreve'. (Galatským 3:13)

Pavol sa odkazuje na starozákonne miesto v 5. Mojžišovej 21:22-23, ktoré sa venuje popravám nebezpečných zločincov. Okrem iného sa tam píše: „...je prekliaty od Boha ten, čo visí na dreve“. Pavol vynecháva slovo „Bohom“ (prekliaty), pretože Ježiš nebol na kríži prekliaty Otcem. Naopak, vo svojom utrpení bol blízko Otcovi. Nestal sa hriešnikom, ale trpel ako hriešnik. Citovaná pasáž z 5. Mojžišovej v

starozákonnom kontexte predpokladá, že popravený bol odsúdený spravodlivo, čo ale neplatilo o Ježišovi.

Niektorí židovskí falošní učители sa pokúšali ovplyvniť kresťanov v Galácii, aby dodržovali zákon, hoci ako pohania boli prijatí Bohom skrze vieru v Ježiša bez zákona. Pavol ich varuje, že keď ho teraz začnú dodržiavať, „vypadnú z milosti“ (Galatským 5:3–4). V tomto kontexte Pavol hovorí o zákone ako o súbore nariadení, ktorý nevychádza z viery (Galatským 3:12). Zákon v tomto užšom význame odsudzuje všetkých, ktorí nevytrvajú v napĺňaní všetkého, čo je napísané v zákone (Galatským 3:10) a taktiež každého, kto „visí na dreve“ — vrátane Krista!

Keby sme to mali zhrnúť, tak: Kristus nás vykúpil z prekliatia zákona tým, že na kríži prijal smrť určenú prekliatym zločincom. Pohrdaný ľuďmi a dokonca „odsúdený“ podľa citovaného verša nám ukázal, čo znamená žiť z viery a oslobodil nás od zákona. Galatskí kresťania, ktorí boli v pokušení spoliehať sa na zákon, museli byť zahanbení, keď to čítali. Nesením nespravodlivosti ľudí Ježiš nestratil svoju vlastnú spravodlivosť.

Z námahy svojej duše uvidí výsledok, nasýti sa. Svojou známosťou ospravedlní spravodlivý môj služobník mnohých a ich neprávosti on ponese. (Izaiáš 53:11)

Ježiš nikdy v živote nestratil Božiu priazeň. Keby stratil Božiu podporu a Boh by ho opustil v najťažšej chvíli života, mohli by sme ho považovať za hrdinu, ale nie za človeka bojujúceho z viery. Ježiš nechcel byť hrdinom. Jeho svedectvom bolo, že s Bohom, a len s Bohom, môžeme obstáť vo všetkých skúškach a pokušeniach. Mohol by vôbec Ježiš z Božej sily prijať a podstúpiť ťažkú situáciu, keby vedel, že ho v nej Boh opustí? Ježiš povedal:

A ten, ktorý ma poslal, je so mnou. Nezanechal ma Otec samotného, lebo ja vždycky činím to, čo sa jemu líbi. (Ján 8:29)

Nie je snád' opustenie spravodlivého najväčšou nespravodlivosťou?

Lebo Hospodin miluje súd a neopustí svojich svätých; sú strážení na veky... (Žalm 37:28)

Má sa Božia spravodlivosť manifestovať nespravodlivým činom? V SZ Boh vyjadruje svoj odpor k ľudským obetiam (Jeremiáš 7:31). Myšlienka, že Ježišovo utrpenie a jeho smrť uspokojili Božiu spravodlivosť, je blízka pohanskému spôsobu myslenia a pohanským praktikám.

⚓ 3.3 Prečo Ježiš trpel

Ak bol Boh Ježišovi v jeho utrpení nablízku, prečo to utrpenie vôbec dopustil? Prečo to bola Božia vôľa? Biblia opisuje smrť Ježiša ako dôsledok ľudskej zloby a odmietnutia jeho zvesti (Ján 1:10–11; Matúš 21:33–41). Vo svete, ktorý upadol do hriechu, nie je možné žiť v pravde bez utrpenia (2. Timotejovi 3:12). Bolo by v Božej moci Ježiša od zlých ľudí uchrániť, vedel však, že by to nebolo najlepšie pre nás, ktorí tiež musíme čeliť zlu vo svete. Samotný zlý zámer zabiť Ježiša nikdy nemôže priniesť dobro a spásu, ale Ježišova reakcia — spôsob akým niesol utrpenie a smrť — nám otvára cestu späť k Bohu.

Ježiš vo svojom utrpení prešiel veľmi ťažkým bojom. Nevyhol sa mu. Skrze modlitbu a pokoru mu Boh dal silu utrpenie niesť.

Ktorý vo dňoch svojho ľudského tela so silným krikom a so slzami obeťou doniesol prosby a úpenlivé modlitby k tomu, ktorý ho mohol zachrániť od smrti, a bol vyslyšaný

pre svoju bohabojnosť, on, hoci bol Syn, naučil sa poslušnosti z toho, čo trpel, a súc zdokonalený stal sa všetkým, ktorí ho poslúchajú, pôvodcom večného spasenia ... (Židom 5:7-9)

Skrze svoje vzkriesenie a oslávenie nám teraz pomáha mať rovnaký postoj v našich bojoch — pripustiť si naše slabosti a s Božou pomocou v nich víťaziť.

Lebo tým, že sám trpel, keď bol pokúšaný, môže pomáhať pokúšaným. (Židom 2:18)

Ako kresťania niekedy zakúšame bolesť, ale s Ježišom to nie je neznesiteľné bremeno. Jeho utrpenie a víťazstvo nás utešuje a posilňuje našu dôveru v neho — dôveru, že je s nami vždy, aj v najťažších chvíľach. Pozýva nás:

Podte ku mne všetci, ktorí pracujete a ste obťažení, a ja vám dám odpočinutie. Vezmite moje jarmo na seba a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom, a nájdete odpočinutie svojim dušiam; lebo moje jarmo je užitočné a moje bremeno ľahké. (Matúš 11:28-30)

Nový zákon obsahuje množstvo veršov, ktoré hovoria, že kresťania zomreli spolu s Kristom (Mt 16:24; Jn 12:24-26; Rim 6:3-4; Gal 5:24; Fil 3:10; Kol 2:12)

S Kristom spolu ukrižovaný som a žijem už nie ja, ale žije vo mne Kristus, a to, čo teraz žijem v tele, vo viere Syna Božieho žijem, ktorý si ma zamiloval a vydal sám seba za mňa. (Galatským 2:20)

Ježišova smrť nebola márna. Ukrižovaný a zmŕtvychvstalý Kristus s nami ide cestou, na ktorej umierame našim hriechom a pominuteľným cieľom a vedie nás do nového radostného života, ktorý nám nikto nevezme.

Lebo láska Kristova nás núti, ktorí sme usúdili toto: že ak jeden zomrel za všetkých, vtedy všetci zomreli, a za všetkých zomrel preto, aby tí, ktorí žijú, nežili už viacej sebe, ale tomu, ktorý zomrel za nich i vstal z mŕtvych. (2. Korintským 5:14-15)

✞ 4 Považovaný za spravodlivého alebo učený spravodlivým?

V predchádzajúcej kapitole „Opustil Boh Ježiša? „sme krátko opísali, ako chápali spasenie niektorí učítelia, ktorí mali v dejinách veľký vplyv. Ich myšlienky žiaľ ovplyvňujú mnohých ľudí aj dnes a formujú ich vnímanie Boha a chápanie obrátenia. Ak by Ježiš trpel, zomrel a bol oddelený od Boha kvôli Božiemu spravodlivému nároku trestať, potom by prišiel v prvom rade zmeniť spôsob, akým nás Boh vidí, a nie zmeniť nás samých. Inými slovami, dôsledkom by bolo, že sme za spravodlivých považovaní a nie spravodlivými učenými. [12]) Ako keby nás Boh chcel vidieť inak, než akí skutočne sme — ako sa hovorí „cez ružové okuliare“.

Biblia však svedčí o skutočnej a viditeľnej zmene života, ktorú spasenie spôsobí. Ako kresťania nemôžeme zotrvať v závažných hriechoch.

Alebo či neviete, že nespravodliví nebudú dedičmi kráľovstva Božieho? Nemýľte sa! Ani smilníci, ani modloslužobníci, ani cudzoložníci, ani muži súložiaci s mužmi, ani zlodeji,

ani lakomci, ani opilci, ani rúhači, ani vydierači nebudú dedičmi kráľovstva Božieho! A takými ste vy niektorí boli; ale dali ste sa obmyť, boli ste posvätení, ospravedlnení v mene Pána Ježiša Krista a v Duchu nášho Boha. (1. Korinským 6:9-11)

Ježiš nás neprišiel spasiť „v našich hriechoch“, ale „z našich hriechov“ (Mt 1:21). Chce očistiť nielen naše skutky, ale aj naše myšlienky a motívy, aby sme žili odovzdaný život naplnený láskou.

A tí, čo ochotne prijali jeho slová, dali sa pokrstiť; i pripojilo sa v ten deň okolo tritisíc duší. Títo zotrvali v apoštolskom učení a v spoločenstve, v lámaní chleba a na modlitbách. I prišla bázeň na všetky duše, a apoštolovia robili mnoho zázrakov a znamení. A všetci veriaci, ktorí boli pospolu, všetko mali spoločné, aj statky a majetky predávali a rozdeľovali všetkým, ako kto potreboval; deň čo deň zotrvali jednomyseľne v chráme, lámali chlieb po domoch a prijímali pokrm s plesajúcim a úprimným srdcom, chválili Boha a boli obľúbení u všetkého ľudu. A Pán pridával na každý deň tých, ktorí boli zachránení. (Skutky 2:41-47)

Aj my sme spoznali lásku, ktorú má Boh k nám, a v ňu veríme. Boh je láska, a ten, kto zostáva v láske, zostáva v Bohu, a Boh v ňom. V tom je dokonaná láska s nami, aby sme mali smelú dôveru v deň súdu, lebo ako je on, tak sme aj my na tomto svete. (1. list Jánov 4:16-17)

Bez lásky a bez hlbokej zmeny v našom živote nemôžeme mať pravdivú istotu spasenia. Zdrojom tejto istoty nie sú naše skutky, ale náš vzťah s Kristom. [13] Bez konania spravodlivosti však nemôžeme tento vzťah mať a udržať si ho.

A teraz, dieťatka, zostávajme v ňom, aby sme, keď sa ukáže, mali smelú dôveru a neboli zahanbení pred ním, keď príde. Keď viete, že je spravodlivý, vedzte, že každý, kto činí spravodlivosť, narodil sa z neho. (1. list Jánov 2:28-29)

Ježiš povedal:

Ja som vinič, vy ste letorasty. Kto zostáva vo mne a ja v ňom, ten nesie mnoho ovocia, lebo bezo mňa nemôžete nič robiť. Keby niekto nezostal vo mne, vyhodí sa von ako letorast a uschne, a zoberú ich a hodia na oheň, a budú horieť. Ak zostanete vo mne, a moje slová ak zostanú vo vás, vtedy si proste, čokoľvek chcete, a stane sa vám. (Ján 15:5-7)

Ježiš opísal náš vzťah s ním slovami „kto zostane vo mne“. Zostávať v Kristovi znamená byť spasený. Nezostávať v ňom znamená byť vyhodенý von a „horieť“. Podobne napísal i apoštol Ján:

Ak hovoríme, že máme s ním spoločenstvo, ale chodíme vo tme, luháme a nekonáme pravdu. Ale ak chodíme vo svetle, ako je on vo svetle, máme spoločenstvo medzi sebou a krv Ježiša, jeho Syna, nás očisťuje od každého hriechu. (1. list Jánov 1:6-7)

Úprimný vzťah s Ježišom, ktorý očisťuje, je možný len vtedy, keď chodíme vo svetle. Chodenie vo svetle neznamena byť dokonalým, ale zápasíť o posvätenie vo všetkých oblastiach nášho života, vyznávať hriechy Bohu i navzájom v spoločenstve a odvracať sa od nich. To je nevyhnutným prejavom spasenia v našom živote. Spasenie je dar milosti v Kristovi. Keď ho prijmeme, nemôžeme už ďalej žiť náš zlý život — nemohli by sme tak mať s Ježišom vzťah, byť v ňom.

A vy ste z neho v Kristu Ježišovi, ktorý sa nám stal múdrosťou od Boha i spravodlivosťou i posvätením i vykúpením ... (1. Korinťanom 1:30)

Ježiš vstal z mŕtvych a jeho prostredníctvom pokračuje. Každému dáva všetko, čo potrebuje, aby zmenil svoj život, vytrval a dosiahol cieľ.

🚧 Záver

Biblia často a rôznymi spôsobmi hovorí, že Ježiš zomrel pre našu spásu. Avšak, ako sme už ukázali v texte, interpretáciu, že Boh musel miesto nás potrestať nevinného človeka, aby bola zachovaná jeho spravodlivosť, nie je súčasťou Svätého Písma a je v rozpore s biblickou zvesťou v rôznych oblastiach:

- Biblia svedčí o milujúcom Bohu, ktorý môže slobodne odpustiť každému, kto sa úprimne obráti
- Biblia opisuje Ježišovo utrpenie, ktoré musel znášať ako dôsledok ľudských hriechov, ale neučí, že bol počas tohto utrpenia a v smrti duchovne oddelený od Otca
- Spasenie je úzko spojené s našim životom a nie je niečím, čo by Ježiš musel urovnať medzi sebou a Bohom.

Stredobodom biblickej zvesti je obnova vzťahu medzi Bohom a človekom, ktorý človek porušil skrze hriech. Boh sa k nám v Kristovi priblížil, a tým nám umožnil priblížiť sa k Nemu.

Ale to všetko z Boha, ktorý nás zmieril sám so sebou skrze Ježiša Krista a dal nám službu zmierenia, ako že Boh bol v Kristovi mieriac so sebou svet, nepočítajúc im ich hriechov a položil do nás slovo zmierenia. (2. Korintským 5:18-19)

Ježiš sa stal človekom a prijal našu prirodzenosť, pripodobnil sa nám v našich slabostiach, pokušeníach a bolestiach. Jeho stotožnenie sa s našou slabosťou tiež znamenalo, že prijal utrpenie a ukrižovanie, keď bol odmietnutý tými, ktorým prišiel pomôcť.

Veď sa patrilo, aby ten, pre ktorého je všetko a skrze ktorého je všetko, ktorý priviedol mnoho synov do slávy, zdokonalil pôvodcu ich spásy utrpením. (Židom 2:10)

Teraz nás pozýva ísť s ním cestou, ktorú on sám na zemi prijal: prijať slabosti spojené s ľudskou prirodzenosťou a víťaziť skrze vieru, lásku a pokoru. Ježiš vstal z mŕtvych, bol vyvýšený k Otcovi a teraz nás zjednocuje s Bohom, dáva nám odpustenie a všetko, čo potrebujeme, aby sme dosiahli večný život.

Bolo by ešte veľa čo povedať. Rámec tohto článku je však obmedzený. Radi by sme poznali vaše myšlienky a otázky. Môžeme sa aj stretnúť a hovoriť o tejto téme osobne.

Súvisiace témy

- [Ježišova smrť – obeť pre našu spásu](#)

Pokiaľ máte myšlienky alebo otázky k tomuto textu, budeme radi, keď nám napíšete.

Vaša e-mailová adresa

Vaša správa

Odosla?

Poznámky:

1. Hebrejský slovník (Koehler, Ludwig, and Walter Baumgarten. The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament. [Volume III]. New York: Brill Publishers, 1996. 1003.) udáva štyri významy hebrejského slova spravodlivý (צַדִּיק-tsaddiq, prídavné meno z tsedaqah) týkajúce sa Božej (יְהוָה-Yahweh) spravodlivosti:
  - 1). spravodlivý v súde a treste — Žalm 7:12 a 129:4; Jób 34:17;
  - 2). spravodlivý v nastolení spravodlivosti — Sofoniáš 3:5; Žalm 119:137;
  - 3). v práve po obvinení — Exodus 9:27; Jeremiáš 12:1; Plač 1:18; Daniel 9:14; Nehemiáš 9:33; 2. kniha Kroník 12:6;
  - 4). lojálny v zmysle verný a nápomocný — Deuteronomium 32:4; Izaiáš 45:21; Žalm 11:7; Žalm 116:5 (použité paralelne s výrazom milostivý: חַנּוּן-channun); Žalm 145:17 (použité paralelne s výrazom milosrdný, prívetivý: חַסִּיד-chasid); Ezdráš 9:15; Nehemiáš 9:8.

Významy uvádzame z anglického slovníka, pretože podobný rozsiahly hebrejský slovník nie je k dispozícii v slovenčine. Pre úplnosť uvádzame text z anglického originálu:

  - 1). just (Judging or punishing)-Psalm 7:12 and 129:4; Job 34:17;
  - 2). just, establishing or setting up justice-Zephaniah 3:5; Psalm 119:137;
  - 3). upright, in the right in the face of Accusations-Exodus 9:27 ; Jeremiah 12:1; Lamentations 1:18; Daniel 9:14; Nehemiah 9:33; 2 Chronicles 12:6;
  - 4). loyal, in the sense of helpful and faithful-Deuteronomy 32:4; Isaiah 45:21; Psalm 11:7; Psalm 116:5 (parallel to gracious: חַנּוּן -channun) Psalm 145:17 (parallel to kind: חַסִּיד -chasid); Ezra 9:15; Nehemiah 9:8.
2. Žalm 24:5, 33:5, 103:6, Izaiáš 1:27, 28:17, 56:1, 59:16 (tiež v Danielovi 9:16 v biblickom preklade Theodociána).
3. Genesis 24:27; 32:10; Exodus 15:13; 34:7; Izaiáš 63:7.
4. Niektorí teológovia (napr. McGrath, Alister: E. Iustitia Dei: A History of the Christian Doctrine of Justification. Cambridge, 2002, 1-16.; Goppelt, Leonhard: Theologie des Neuen Testaments. [Teil 2, Vielfalt und Einheit des apostolischen Christuszeugnisses]. Göttingen, 1980, 465-471.; Buber, Martin: Zur Verdeutschung des letzten Bandes der Schrift, Abschnitt 1, 5-6. Beilage zu: Die Schrift. Stuttgart, 1992, Band 4) zastávajú názor, že biblický výraz spravodlivosť (spolu s inými kľúčovými pojmami ako milosť alebo obeť) bol do veľkej miery chápaný v kontexte vzťahu a zmluvy s Bohom. Preto výrazy ako spravodlivosť, vernosť, milosrdenstvo a milosť mali pre židovských autorov úzko spojený význam a vyjadrovali rozličné stránky vzťahu medzi Bohom a človekom. Grécka a rímska kultúra, do ktorých jazykov bola Biblia preložená, neboli formované na základe

viery a vzťahu s Bohom. Pre Grékov bola meradlom a sudcom toho, čo je spravodlivé a nespravodlivé, spoločnosť. Pre Rimanov to bol zákon. Tieto okolnosti pôsobili prekladateľom ťažkosti nájsť v gréčtine a latinčine vhodný preklad hebrejského slova tsedaqah (spravodlivosť). V prvých dvoch storočiach bola gréčtina jazykom cirkvi a používali sa grécke verzie Starého zákona vytvorené židovskými autormi. Počnúc druhým storočím začala cirkev v západnej časti rímskeho impéria čoraz viac komunikovať v latinčine a boli vytvorené latinské preklady Biblie. Výrazy „spravodlivosť“ a „ospravedlniť“ boli do latinčiny preložené ako justitia a justificare, pričom oba pojmy boli používané na súdnych konaniach, a teda mali silný právny podtón. Myslenie mnohých latinských cirkevných otcov bolo poznamenané právnym myslením, ktoré predstavovalo základ rímskej výchovy. Na Západe sa tak počas storočí stalo porovnanie so súdnym konaním centrálnym obrazom pre vysvetlenie spásy (porovnanie hriechu so zločinom, hriešnika s vinníkom, milosť so zbavením viny, spravodlivosť s potrestaním vinníka). V tejto súvislosti dostala na Západe Ježišova smrť na kríži rolu, ktorá bola na Východe neznáma. Grécki cirkevní otcovia si na spásu zachovali pohľad oslobodený od právnych predstáv a vysvetľovali ju ako stretnutie s Bohom, ktorý na seba vzal našu ľudskú prirodzenosť, aby sme boli premenení k Jeho podobe. V tomto pohľade sú vtelenie a zmŕtvychvstanie kľúčovými prvkami spásy. Irenej z Lyonu a Atanázius Alexandrijský chápali spásu v Kristovi ako účinnú skrze jeho vtelenie a ukrižovanie chápali ako neoddeliteľnú súčasť vtelenia.

5. 2. Korinským 1:3
6. Božia spravodlivosť však neznamena, že odpúšťa vždy. V Starom zákone je mnoho príkladov, kedy neprehliadol ľudské hriechy. Napríklad o bohobojnom kráľovi Joziášovi čítame: „A nebolo jemu rovného kráľa pred ním, ktorý by sa bol tak obrátil k Hospodinovi celým srdcom i celou svojou dušou a celou svojou silou podľa celého zákona Mojžišovho, ani po ňom nepovstal jemu rovný. Avšak Hospodin sa už neodvrátil od pále svojho veľkého hnevu, akou horel jeho hnev proti Júdovi pre všetky tie popudzovania, ktorými ho popudzoval Manasses.“ (2. Kráľov 23:25–26). Kráľova spravodlivosť neodvrátila Boží hnev, pretože srdce ľudu sa nezmenilo. Jeremiáš opisuje tento duchovný stav takto: „Avšak ani pri tom pri všetkom nevrátila sa ku mne jej neverná sestra, dcéra Júdova, celým svojím srdcom, ale iba s klamom, hovorí Hospodin.“ (Jeremiáš 3:10)
7. 1 talent = 6 000 denárov (1 denár je mzda za 1 deň práce)
8. Luther, Martin, Epistel-Auslegung, Bd. 4, Der Galaterbrief, Hg. Hermann Kleinknecht, Göttingen, 2. vydanie 1987, str. 168
9. Kalvín napísal v diele Institutio religionis Christianae: „Rozpor medzi spravodlivosťou a nespravodlivosťou je nepretržitý a nezmieriteľný“ II, XVI, 3 (http://www.calvin-institutio.de/display_page.php?elementId=23) „Nestačilo, aby Kristus trpel len telesnou smrťou. Nie, musel v plnosti zakúsiť tvrdosť Božieho súdu, aby odvrátil Jeho hnev a urobil zadosť jeho spravodlivému súdu.“ II, XVI, 10.
10. Hebrejské slovo פָּגַע / paga / znamená naraziť, napadnúť, zasiahnuť a použitá forma vyjadruje, že Hospodin spôsobil, aby ho naša vina zasiahla.
11. Izaiáš 53:10 „Ale Hospodinovi sa ľúbilo ho tak zdrtiť a strápiť nemocou“ môžeme z hebrejčiny preložiť aj ako „Pán našiel zaľúbenie v tom, ktorý bol zdrtený a strápený nemocou“. Tento preklad dobre vystihuje duchovnú realitu o pripravenosti služobníka „byť zdrteným“ a Pán našiel zaľúbenie v tomto postoji lásky a odovzdania. To potvrdzuje aj nasledujúci citát: „Pán Hospodin mi otvára ucho, a ja sa neprotivím, neuhýbam späť. Nastavujem svoj chrbát tým, ktorí ma bijú, a svoje líca tým, ktorí ma rujú, neskrývam svojej tvári pred všelijakou potupou a pred oplúvaním. Ale Pán Hospodin mi pomôže, a preto sa nebudem hanbiť, preto urobím svoju tvár ako kremeň, a viem že sa nebudem hanbiť.“ (Izaiáš 50:5–7)
12. Niektoré skupiny, ktoré zakladajú na reformácii, vyučujú podobne ako Luther: „Pretože kresťan vie, že všetko závisí na viere. Preto sa správa, stojí, je, pije, oblieka sa, pracuje a žije ako akýkoľvek iný obyčajný človek v jeho situácii, takže nerozoznať jeho kresťanstvo...“ (Weihnachtspostille 1522: Luther Deutsch, Erg.Bd. Lutherlexikon, S. 57F, vgl. WA 10I1 ,137,18–138, 5
13. Viac v článku „Viera a skutky“.

© 2021 www.krestania.info - Všetky práva vyhradené.

Uvedené biblické pasáže sú prevzaté z prekladov: Preklad prof. Jozefa Roháčka © 1936 - 1969, Evanjelický preklad © 1995 - podľa prekladu redakčnej komisie Slovenskej evanjelickej cirkvi a.v. v SR a Katolícky preklad © 1968 Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda, Rím, b. t. 1968.

Články zverejnené na týchto webových stránkach alebo ich časti môžu byť použité v nezmenenej forme pre súkromné účely.

Publikovanie alebo použitie týchto dokumentov v akejkoľvek inej forme alebo pre akýkoľvek iný účel podlieha nášmu súhlasu.

Webová stránka môže obsahovať odkazy na internetové stránky tretej strany. Ich zverejnenie neznamená, že ich obsah schvaľujeme, prijímame alebo s ním súhlasíme.